

การเดินทางของเรือขอม

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี
THE 1ST REGIONAL OFFICE OF FINE ARTS DEPARTMENT, RATCHABURI

อ้างอิงภาพ : http://www.egyptsearch.com/forums/ultimatebb.cgi?ubb=next_topic,f=8,t=008731;go=older

بغبي ه اغلمو الزصناعة الانشاء الابع وسناعة الحما ابعو المالك

وانتم الصواب والخطا وانجيلية الحكم عندى فارتضوا بقهى ولا تستفتوا الحكا

โบราณคดีทางทะเล (Maritime Archaeology)

ความหมาย

วิชาโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามนุษย์ ที่มีปฏิสัมพันธ์กับทะเล ซึ่งครอบคลุมการตีความแหล่งโบราณคดี หลักฐานทางโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง การดำรงชีวิต เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวในอดีตของมนุษย์

แหล่งเรือจมโบราณพนม-สุรินทร์ ถือเป็นแหล่งโบราณคดีที่อยู่ในขอบเขตของวิชาโบราณคดีทางทะเล เนื่องจากรูปแบบหลักฐาน ทำให้สันนิษฐานได้ถึงการมีปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์กับทะเล คือ การเดินทางสัญจรทางทะเลและการดำรงชีวิตของมนุษย์ขณะอยู่บนเรือ

สารานุกรมโบราณคดี จัดทำโดย

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี
The 1st Regional Office of Fine Arts Department, Ratchaburi

เส้นทางสายไหม

The Silk Road

เส้นทางสายไหม คือ เส้นทางแลกเปลี่ยนสินค้าที่สำคัญระหว่างโลกตะวันออกและโลกตะวันตก อาทิ จีน ภูมิภาคเอเชียตะวันออก เอเชียใต้ อินเดีย เปอร์เซีย โรมัน เป็นต้น ราวพุทธศตวรรษที่ 3

ต่อมาราวพุทธศตวรรษที่ 5 ราชวงศ์ฮั่น ขยายอำนาจลงมาทางตอนใต้ ทำให้มีการติดต่อระหว่างจีนตอนบนและตอนล่าง จึงเกิดเป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางสายไหมทางทะเล

แหล่งเรือจมโบราณพนม – สุรินทร์ เป็นอีกหนึ่งหลักฐานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเส้นทางการค้าทางทะเลระหว่างประเทศ

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี

The 1st Regional Office of Fine Arts Department, Ratchaburi

The Silk Roads

The Silk Roads are part of a vast region comprised of a network of maritime and land routes. They pass through South Asia and Southeast Asia, crossing the Central Asian subcontinent, the Russian steppes, the Iranian and Anatolian plateaus, and the Arabian Peninsula. They stretch across North Africa and North East Africa, from Tanzania to Morocco. Moreover, they extend through Eastern and Southern Europe, before linking France and Spain.

- Silk Roads
- Maritime Silk Roads (Spice Routes)
- Eurasian Steppe Routes
- Incense Roads
- - - - Other Trade and Connecting Routes
- - - - Secondary Trading Routes

ภาพแสดงเส้นทางสายไหม อ่างอิงภาพ องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) : <https://en.unesco.org/silkroad/about-silk-roads>

ภาพแสดงเส้นทางสายไหมระหว่างโลกตะวันออกและโลกตะวันตก ผลของเส้นทางการค้านี้ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่สำคัญ และเป็นเส้นทางที่อุดมไปด้วยหลักฐานทางโบราณคดีที่สำคัญ โดยจากการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญครั้งที่ 38 พ.ศ. 2557 มีการขึ้นทะเบียนเส้นทางสายไหมในจีน คาซัคสถาน และคีร์กีซสถาน เป็นมรดกโลก

จีน กับ เส้นทางสายไหมทางทะเล

จากเอกสารทางประวัติศาสตร์ กล่าวว่า ในสมัยราชวงศ์ฮั่น จักรพรรดิอู่ตี้ (ครองราชย์ ราว พ.ศ.403 – 456) ได้ขยายอำนาจลงไป ปกครองดินแดนของชาวเยว่ (เวียนนามตอนบน) ทำให้การวัฒนธรรมของ ชาวฮั่นขยายลงไปที่ตอนใต้ของอาณาจักรจีนโบราณ นอกจากนี้โดยบาย การค้าของจีน ทำให้จีนตอนใต้เป็นเมืองท่าสำคัญและเป็นจุดเริ่มต้นในการ เดินทางการค้าเส้นทางสายไหมทางทะเล

หลักฐานสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเส้นทางสายไหมทางทะเลที่ เกี่ยวข้องกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปรากฏในบันทึกการเดินทาง หรือการติดต่อทางการทูต ที่มีการกล่าวถึงอาณาจักรต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมี การพบหลักฐานที่เกี่ยวข้อง อาทิ การพบเศษภาชนะดินเผา มีตราประทับ แหล่งโบราณคดีเขาสามแก้ว จังหวัดชุมพร เป็นต้น

อ้างอิง : สฤณีพงศ์ ขุนทรง, ทวารวดี ประตูสู่การค้าบนเส้นทางสายไหมทางทะเล (กรุงเทพฯ: ภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558), 60 – 63

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ ๑ ราชบุรี
The 1st Regional Office of Fine Arts Department, Ratchaburi

อาราเบีย กับ เส้นทางสายไหมทางทะเล

ปัจจุบัน นักโบราณคดีและนักวิชาการ กำลังศึกษาเอกสารโบราณที่เกี่ยวข้องกับอิทธิพลของชาวอาราเบีย (ตะวันออกกลาง) ต่อเส้นทางสายไหมทางทะเล สันนิษฐานว่าการติดต่อเส้นทางสายไหมทางทะเลเริ่มต้นช่วงเวลาใกล้เคียงกับอาณาจักรจีนโบราณ ปรากฏหลักฐานเป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์และหลักฐานทางโบราณคดี อาทิ การค้นพบเหรียญทอง ราชวงศ์อับบาซียะฮ์ ที่แหล่งโบราณคดีตราเกี้ยว ประเทศเวียดนาม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม จากบริบททางโบราณคดี สันนิษฐานว่า นักเดินทางชาวอาราเบีย ได้ทำการติดต่อการค้ากับประเทศจีนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจากการศึกษาแหล่งเรือจมโบราณพนม – สุรินทร์ ถือเป็นอีกหนึ่งหลักฐานสำคัญในการเดินทางของอิทธิพลวัฒนธรรมอาราเบีย นอกจากนี้ยังพบหลักฐานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ภาชนะดินเผาเตอร์ปีโด จาร์ และการต่อเรือแบบอาหรับ เป็นต้น

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี
The 1st Regional Office of Fine Arts Department, Ratchaburi

อ้างอิงภาพ : <https://www.1001inventions.com/feature/travellers/>

เรือจมพบนมสุรินทร์ กับ เส้นทางสายไหมทางทะเล

จากการขุดพบเอกสารทางประวัติศาสตร์และการวิเคราะห์หลักฐานที่ค้นพบภายในแหล่งเรือจมพนม – สุรินทร์ สามารถอธิบายได้ว่า เรืออยู่ในสมัยหัวเลี้ยวประวัติศาสตร์ (สมัยทวารวดี) ราวพุทธศตวรรษที่ 14 ซึ่งร่วมสมัยกับเส้นทางสายไหมทางทะเล ระหว่างราชวงศ์ถัง ของอาณาจักรจีนโบราณ และราชวงศ์อับบาสิยะฮ์ ของอาณาจักรอาหรับโบราณ ซึ่งคาดว่าน่าจะมีการเข้ามาติดต่อกับการค้ากับเมืองที่สำคัญในสมัยทวารวดี อาทิ เมืองนครปฐมโบราณ จ.นครปฐม, เมืองคูบัว จ.ราชบุรี, ชุมชนทุ่งเศรษฐี จ.เพชรบุรี เป็นต้น โดยสันนิษฐานจาก การหาค่าอายุทางวิทยาศาสตร์ไม้เรือ ค่าอายุเรือได้ราว 1200 ปีมาแล้ว, จากการวิเคราะห์รูปแบบการต่อเรือซึ่งใกล้เคียงกับฝีมือชาวอาหรับ นอกจากนี้จากการวิเคราะห์ภาชนะดินเผาที่ค้นพบ ประกอบด้วยภาชนะดินเผาจีนและภาชนะดินเผาเตอร์ปีโดจาร์ ซึ่งมีภาชนะดินเผาจีนและอาหรับที่มีการสลักจารึกลงในภาชนะด้วย

กลุ่มโบราณคดี สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี
The 1st Regional Office of Fine Arts Department, Ratchaburi

